

LETECKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK II.

Redaktor: Podplukovník Vilém Stanovský.

ČÍSLO 5.

Štábní kapitáni p. p. I. Jan Šmíd a Josef Hanuš:

Válka roku 19 . . *)

Pro vojáka nemůže býti zajímavějšího a důležitějšího problému, než jak bude vypadati příští válka. Je to jedna z nejchoulostivějších otázek vojenské literatury. Není divu, že si názory v této věci mnohdy tolik odporují. Světová válka ukázala, jak těžko lze předvídati a s jakou opatrností nutno formulovati vše, co se vztahuje na tvářnost budoucí války. Nesmíme zapomenuti, že dohady, činěné před světovou válkou, byly mnohem snazší, nežli je tomu dnes. Tehdy byly velké státy přibližně stejně vyzbrojeny a také doktriny se příliš nelišily. Tedy alespoň pro začátek války nemohlo býti značnějších technických překvapení a růzností zásad v použití prostředků. Překvapení mohla býti jen v operacích samých. Zato v dnešní době vlivem velikého nepoměru sil v počtu a druhu prostředků různých armád jest překvapení, plynoucí z rozdílného užití prostředků, již pravděpodobnější. A překvapení je jednou z nejdůležitějších složek úspěchu. Proto je nutno taková překvapení předvídati a jim závčas čeliti.

Sledujeme-li poválečnou literaturu, vidíme s počátku nejčastěji dvě ostře se potírající pojetí budoucí války. Na jedné straně jsou zastánci starých metod, věční pochybovači a odpůrci novot, jež jim jsou nepohodlné, neboť vyžadují změny orientace a myšlení.

Na druhé straně se zase objevují lidé, nadaní sice tvořivou fantasií, ale takoví, že mnohdy příliš odvážně pohrdají vším starým a někdy bohužel i osvědčenými pravdami, jimž říkáme taktické zásady. Zapomínají, že tyto pravdy jsou nezávislé na proměnlivých formách války a že jejich trvání je věčné jako každého přírodního zákona. Platily stejně v bojích primitivů před tisíciletími, jako platí dnes v boji milionových a složitých armád.

Teprve v poslední době nabývá vrchu třetí skupina, hodnotící kriticky a rozumně ony dva extrémní tábory. Do jaké míry i její názor bude správný, ukáže budoucnost. Jisté však je, že vlivem neustálého vývoje techniky a spletité politické i hospodářské situace mohou se veškeré předpovědi vztahovati vždy jen na dobu nejbližší a pouze pro začátek války. Všechny ostatní dohady jsou již příliš odvážné.

Pro poznání cizích názorů na problém budoucí války přinášíme ve výtahu studii známého italského vojenského publicisty generála Guilia Douheta, kterou uveřejnil italský letecký časopis Rivista Aeronautica (roč. VI, čís. 3) pod názvem „Válka roku 19 . .“. Autor se pokouší nastítni v ní koncepci velkorysé budoucí letecké války, při čemž bere v úvahu dnešní stav techniky. Pokud tedy jde o technické prostředky, zůstává autor celkem na poli reality, což však nelze již říci o částech, které pojednávají o použití prostředků. Přes to jest článek velmi zajímavý a přináší několik dobrých myšlenek.

*) Generál Giulio Douhet: „La guerra del 19 . .“ Rivista aeronautica, VI., 3.

V článku líčí autor začátek války mezi Francií a Belgií na jedné a Německem na druhé straně, při čemž chce ukázati, jak rozhodující vliv může mít promyšlené a účelné použití samostatně operující letecké armády na celkový výsledek války. Postavil proti sobě dvě odchylné doktriny, z nichž francouzská hledá podle ustálených forem rozhodnutí na zemi, kdežto německá přenáší své úsilí do vzduchu, aby letectvem zničila protivníka, a to zejména národ a jeho morálku.

Nepravděpodobnost osamocení sporu mezi Německem a Francií nelze pisateli vytýkati, neboť širší rámec nějaké koalici války by nesmírně ztížil celou studii. Autor rozvrhl svůj článek ve dvě části, z nichž první pojednává o normální, intelektuální a materiální přípravě válčících států, druhá pak líčí možnou výchozí situaci, operační plány obou stran a vývoj válečných událostí v prvních dnech války. To vše ovšem podle předpokladů a fantasie autora, jenž tím chce podtrhnouti rozdíl mezi použitím letectva podle doktriny francouzské, podle autorova mínění zastaralé, a mezi nově hlášanou doktrinou, podle které letectvo jako samostatná armáda je s to válku rozhodnout.*)

Část I.

Mezi Francií (spojenou s Belgií) a Německem vypukla náhle válka, před níž předcházela jen velmi krátká doba politického napětí. Ostatní státy evropské zůstaly neutrální. Přes náhlé vypuknutí války byly zúčastněné státy velmi dobře připraveny jak morálně, tak i materiálně.

Intelektuální příprava.

Pojetí války u obou soupeřů a vyplývající z toho doktriny vedly, jak se samo sebou rozumí, k materiální přípravě a naprosto nebyla učiněna žádná mimořádná opatření.

Francie a Belgie.

Podle zkušeností ze světové války, jak se jim jevily, věnovaly oba státy veškeré úsilí na vybudování pozemní branné moci, kterou pokládaly za jediné vhodné k dosažení vítězství. Vůdčí myšlenkou proto byla ofensiva pozemních vojsk. Nesnáze, jež vznikaly za světové války při ofensivních akcích, hleděly odstraniti vhodnou výzbrojí a účelným užitím bojových jednotek. Za ofensivy neměla býti protivníku dána příležitost zaříditi se k obraně, ale tím nemohl vnutiti útočníku nehybný způsob boje. Kromě vybavení pěchoty značným množstvím lehkého dělostřelectva k usnadnění plynulého postupu, dále kromě velkého počtu motorisovaného těžkého dělostřelectva, minometů a jiných bojových prostředků byly vytvořeny motorisované vyšší jednotky, jež s vyššími jednotkami jezdecka měly předejiti nepříteli a tím mu znemožniti jeho pokusy o obranu.

*) Poznámka redakce. Je možno právem se domnívati, že použití letectva, jak je italský generál Douhet ve své studii podkládá německému vrchnímu velení v předpokládaném konfliktu s Francií, odpovídá též italským názorům na použití letecké armády, ba tyto názory přímo vystihuje. Tuto domněnku potvrzuje účel a vůdčí myšlenka loňských italských leteckých manévřů, o nichž byla pplk. Maršálkem uveřejněna zpráva ve Voj. rozhledech, roč. XII., čís. 11.—12. V nich též jedna z válčících stran (strana A) byla donucena nepřátelským letectvem ke kapitulaci dříve, než pozemní armády vůbec mohly býti mobilisovány.

Tato doktrína byla však některými kritiky odsuzována jako ztrnulá, ježto nevyužila dostatečně zkušeností ze světové války a zůstala téměř beze změny od válek napoleonských. Stabilisace fronty za světové války se dostavila automaticky i proti vůli válčících mocností a nelze tuto tvárnost války posuzovati jako úpadek válečného umění. Jak bylo tvrzeno ve Francii. Manévr v předválečných dobách hlásaný selhal za nových okolností jen proto, že se jim nepřizpůsobil. Slabší bude se vždy snažiti, aby oddálil rozhodnutí, a přejde do obrany, která vzhledem k dnešním technickým prostředkům povede k stabilisaci fronty. Konečně tento způsob získání času může i u silnějšího býti užitečný pro konečný cíl, jeví se tedy také jako manévr.

Podle jiných názorů nebude vždy možno nepřitele překvapiti nebo předejiti, neboť musí býti poražen i bez těchto složek. K porážce nepřitele naráz — po napoleonsku — jest však zapotřebí ohromné převahy všech prostředků, aby se nepřítel nemohl více vzbopiti a byl ustavičnými údery vyčerpan. To nemůže žádný stát zaručiti a proto ofensiva, zahájena na začátku války, se velmi rychle vyčerpá, je-li nepřítel dosti činný. Dostačí mu, vede-li houževnatou, ale pružnou obranu, aby útočnicka unavil a pak se vrhl na vyčerpané jednotky k protiofensivě v nepřipraveném pro ně terénu, tedy v pravé pohybné válce. A ve světové válce spíše rozhodovaly akce protiofensivní než ofensivní.

Podle této doktríny bylo úlohou francouzských a belgických námořních i leteckých sil pomáhati při akci sil pozemních a tím jim ulehčiti jejich úkol.

Význam letectva nebyl sice podceňován, ale nevěřilo se, že by mohlo míti vliv rozhodující. Možnost leteckých i chemických leteckých útoků byla ovšem uznávána a proto se věnovala značná pozornost vybudování obrany proti letadlům. Utvořením ministerstva letectví ve Francii 1928 vznikla myšlenka postavit leteckou armádu, avšak pozemní i námořní kruhy se stavěly nepřátelsky k těmto návrhům s odůvodněním, že letectvo pouze doplní a rozšíří pásmo působnosti pozemních a námořních sil, jež jediné mohou způsobiti rozhodnutí. Popíraly, že by letectvo jako zbraň mohlo přivoditi změnu v charakteru války a že by mohlo samostatně působiti bez závislosti na pozemních anebo námořních silách. Přes to se však podařilo ministru letectví vytvořiti zvláštní leteckou armádu, ovšem s rozpočtem musil vystačiti jak pro veškeré letectvo, i civilní, tak i pro obranu proti letadlům. Vlivem těchto neustálých rozporů bylo tedy rozdělení letectva na letectvo pomocné a na leteckou armádu dílem kompromisu.

Podle některých kritiků bylo chybou francouzské válečné organizace, že neměla jednotného vedení, neboť válku připravovaly tři odlišné, sobě na roveň postavené autority, jež činily přípravy ze svých hledisk, ač ve válce je zapotřebí co nejjednotnějšího použití všech národních zdrojů.

N ě m e c k o.

Vzhledem k omezením uloženým mírem versailským nebyla naděje na brzké zjednání rovnováhy se silami pravděpodobných nepřátel, naopak značný rozvoj leteckého a chemického průmyslu vnucoval myšlenku hledati v příští válce rozhodnutí ve vzduchu.

Světová válka ukázala, že se převaha ofensivy nad defensivou zakládá na značné převaze útočnicka. Tedy slabší nebo méně připravený

se vždy odhodlá k zákopové válce, při níž je ještě mnohem více zapotřebí početní převahy útočnickovy, aby válku zákopovou změnil v pohybnou, nehledě k jeho značnějšímu opotřebování. Proto zvítězil názor zdržovati nepřítele pozemním bojem tak dlouho, dokud by nepadlo rozhodnutí ve vzduchu.

Na moři se Německo mělo věnovati jen válce ponorkami, které měly chrániti vlastní břehy a působiti škody nepřátelskému námořnímu obchodu, neboť podle zkušeností ze světové války ani silné povrchové loďstvo mu nezaručilo provádění zámořského obchodu.

Pojetí budoucí války nejlépe objasňuje memorandum, podané 1928 něm. náčelníkem hlavního štábu hlavě státu. Podle něho vedení války tkví ve vůli a schopnosti nepřátelského národa, proti němuž musí tedy směřovati všechny akce. Jeho ozbrojená moc se pouze staví v cestu akci, vedené proti národu, nebo řídí sama akci proti nepřátelskému národu. Pokračováním v bezohledné ponorkové válce za světové války mohlo Německo zvítěziti, ježto nepřátelské národy nebyly schopny vésti válku. Letecká zbraň umožňuje přímý útok na nepřátelský národ ve všech složkách jeho činnosti, a to nezávisle na pozemních a námořních silách, proto se jeví nejracionálnějším prostředkem k vedení války.

Rozhodnutí na zemi padne tehdy, když nepřátelské pozemní síly nemají více schopnosti k odporu a nemohou zabrániti vpádu nepřítele do svého území, kde tento po obsazení nejdůležitějších středisk diktuje. Způsob ten je velmi pomalý a nákladný.

Námořní síly rozhodnou válku jen tehdy, když znemožní některé válčící straně život, což trvá velmi dlouho.

Letectvo přivede boj k rozhodnutí tenkrát, vnutí-li nepřátelskému národu, nesnesitelné podmínky životní. Ježto jeho akce mohou směřovati jak proti nepřátelským pozemním nebo námořním silám, tak i proti samému národu, jeho střediskům průmyslovým, obchodním i politickým, způsobí takovou morální ochablost u národa, že ztratí vůli k dalšímu vedení války. Má-li však padnouti rozhodnutí ve vzduchu, musí býti udržena nerozhodná válka na povrchu, aby zatím tam nepadlo rozhodnutí.

Po těchto všeobecných úvahách zabývá se memorandum konkrétně situaci Německa, a to jak na zemi, tak i na moři a ve vzduchu.

Při pozemním boji narazí Německo na odpor velkých armád, který těžko zlomí. Nepřítel má možnost zásobování od neutrálů a tím prodlouží válku časově i prostorově. V nejpříznivějším případě bude dosaženo vítězství až při úplném vyčerpání, jak tomu bylo u dohodových mocností ve světové válce. Všechny snahy o pohybnou válku zklamou, dokud se neodstraní základní příčiny, jež vedou k nehybné podobě války. A poněvadž mohutná účinnost palebných zdrojů a jejich velká rychlost palby umožní čeliti i s malou silou přesile a Německo sotva získá potřebnou převahu, jest úspěšnější brániti se a nehledati rozhodnutí na zemi.

Zámořský obchod si nemůže Německo zajistiti ani silným povrchovým loďstvem, užije-li nepřítel ponorek. I kdyby se podařilo zjednat si převahu na moři, má nepřítel, vyjma Anglii, možnost obchodu na souši. Proto se doporučuje budovati pouze ponorky a peněz, určených na stavbu povrchového loďstva, užití jinak. Uchrání se tím porážky neb uzavření do přístavu a zároveň se znehodnotí loďstvo nepřítele, ježto nebude míti soupeře.

Ve vzduchu je situace Němců stejná jako sousedů, nehledě k značnějšímu stupni vývoje techniky a průmyslu. Proto zde se musí vnutiti protivníkům rozhodnutí i proti jejich vůli a zatím poutat jejich pozemní síly. Při omezení úkolů pozemních a námořních sil bude možno soustřediti všechny prostředky k vybudování letectva. Jeho akce musí pak býti vedena s největší rozhodností proti nejzranitelnějším místům nepřátelského národa, aby byla co nejdříve zlomena jeho vůle k vedení války.

Po živých debatách byly tyto myšlenky vládou přijaty.

1927 bylo utvořeno v Německu ministerstvo národní obrany se společným náčelníkem hlavního štábu, jenž by byl v případě války vrchním velitelem národní branné moci. On rozhodoval při řízení celkového problému války a určoval poměr všech složek. Své plány předkládal k schválení hlavě státu. Ministerstvo národní obrany bylo pouze administrativním úřadem, jenž organisoval brannou moc podle směrnic náčelníka štábu. Hlavní štáb byl utvořen z nejschopnějších důstojníků, prodchnutých novým směrem, a doplňován důstojníky gen. štábu, vyššími z nově zřízené válečné akademie.

Touto centralisací byla soustředěna celá národní branná moc v jedné ruce, dostala jednotný ráz pro jednotný úkol a upevnilo se přesvědčení, že všechny složky jsou rovnocenné, protože všechny jsou stejně nutné k dosažení vítězství.

Při výcviku pozemních vojsk bylo dbáno toho, aby mohl býti kladen houževnatý odpor při nejmenší spotřebě prostředků. Bylo nutno počítati hned na počátku války s velkými ofensivami nepřitele. Předpokládalo se však, že se tyto ofensivy brzy vyčerpají, neboť žádný stát zprvu nemá tolik prostředků, aby mohl dlouho živiti mohutnou ofensivní akci. Hlavním úkolem tedy bylo utlumiti tento počáteční náraz a po vyčerpání protivníka bude pak dosti času k dalším úvahám, kdyby se zatím válka nerozhodla jinak. Bude třeba vnutiti nepříteli ustálení fronty houževnatým, ale pružným odporem i při ztrátě terénu, a to na pozicích, připravených již v míru.

Značná pozornost byla věnována zdokonalení ponorek, které měly zajistiti vlastní břehy a rušiti nepřátelský zámořský obchod.

Příprava materiální.

Francie.

Letecké síly:

Pomocné letectvo pozemní armády se dělilo na tyto druhy: a) zvědné, b) pozorovací, c) pro úkoly dělostřelecké, d) bitevní (na živé cíle), e) stíhací, f) bombardovací.

Nejvyšší leteckou jednotkou byla brigáda o 2 plucích. Pluk o třech perutích, peruť po 2 letkách. Letka měla 8 letounů, z nichž 2 záložní.

Pro pozemní armádu bylo předvídáno, že se za mobilisace postaví s počátku tři skupiny armád o 7 armádách (30 armádních sborů, 10 rychlých a 12 jezdeckých divisí).

Rozdělení pomocného letectva:

- a) Každá skupina armád měla: 1 pluk zvědný, 1 peruť pozorovací, 1 pluk bitevní, 1 brigádu stíhací, 1 brigádu bombardovací, celkem 38 letek.

- b) U každé armády: 1 peruť zvědná, 1 peruť pozorovací, 1 pluk stíhací, 1 pluk bitevní, celkem 16 letek.
- c) U armádního sboru: 1 peruť pozorovací, 1 peruť pro úkoly dělostřelectva, 1 peruť stíhací, celkem 6 letek.
- d) U pěší divise: pěší divise nemá organického letectva, jest jí podle potřeby přidělováno od armádního sboru.
- e) U každé rychlé a jezdecké divise: 1 letka pozorovací, 1 letka stíhací, 1 letka bitevní, celkem 3 letky.

Celkový počet francouzského pomocného letectva tedy byl: 32 letek zvědných, 102 pozorovací, 60 pro dělostřelectvo, 160 stíhacích, 82 bitevních, 36 bombardovacích. Celkem 472 letek s 2832 letouny a 944 letouny záložními.

To byla válečná organizace. Mírová byla s polovičním počtem letek (236) a jen o 4 letounech (944).

Jednotky pomocného letectva pozemní armády podléhaly takticky příslušným teritoriálním velitelům armádních sborů, kde byly dislokovány. Výcvikově a technicky podléhaly pak zvláštním leteckým inspektorům a ti zase generálnímu leteckému inspektorátu a ministerstvu letectví.

V ministerstvu války byl letecký odbor jako spojovací orgán s ministerstvem letectví.

Pomocné letectvo pro námořnictvo:

a) Neumístěné na lodích pro OPL. námořních základen, pro pátrání po ponorkách a doprovod lodí, pro zvědy a spolupráci při akcích loďstva. Mělo celkem 126 letek.

b) Na lodích pro OPL. námořních sil na širém moři, pro průzkum a spolupráci během boje. Mělo celkem asi 300 letounů.

Letecká armáda:

Úkoly: 1. útoky na nepřátelské letectvo k získání převahy ve vzduchu,

2. útoky na nepřátelské území,

3. spolupráce při akcích pozemní armády nebo loďstva nebo zesílení pomocného letectva.

Letecká armáda podléhala v míru ministru letectva, za války veliteli letecké armády, který byl postaven na roveň veliteli pozemních anebo námořních sil.

Učlenění: 5 brigád stíhacích	60 letek
2 brigády bomb. denní	24 letek
4 brigády bomb. noční	48 letek
1 pluk pro zvědy	6 letek

celkem . . . 138 letek.

OPL.

Hlavním prostředkem OPL. bylo stíhací letectvo jednomístné. Mělo 50 stíhacích perutí po 2 letkách o 6 letounech. Letouny měly velkou stoupavost a rychlost, dolet pouze 60 minut, neboť měly za úkol na poplachový signál vzlétnouti k útoku a ihned se vrátiti.

Dělostřelectvo PL. se skládalo z 10 pluků po 2 oddílech o 3 bateriích. Baterie o 8 dělech (75mm, účinný dostřel 5 km).

Uvedené prostředky byly určeny jen k ochraně zápolí. V operačním pásmu měla být OPL. zajištěna péčí velitelů armád pomocným letectvem.

Letecké síly Francie po mobilisaci:

Druh	Počet letek	Počet letounů			
		v 1. sledu	záložních	mimo svaz	celkem
Pomocné letectvo pozemní armády	472	2832	444	—	3376
Pomocné letectvo námořní armády	126	756	252	300	1308
Letecká armáda .	138	828	276	—	1104
OPL.	100	600	—	—	600
Celkem	836	5016	1472	300	6788

Belgie měla celkem pomocného letectva:

pro pozemní armádu 76 letek
 pro námořnictvo 22 letek
 pro OPL. 12 letek

celkem . . . 110 letek.

Mobilisace francouzského letectva.

Byla zajištěna značným počtem jak personálu, tak i materiálu pro dobu prvních dvou měsíců. Tím se však stalo, že ve skladech bylo mnoho materiálu, jenž byl jako zastaralý vyřadován bez použití a nahrazován moderním. Toto veliké finanční zatížení dalo ovšem často podnět k ostrým kritikám. Bylo navrhováno, aby se připravila seriová výroba nejmodernějšího materiálu, ovšem za předpokladu, že bude dostatek času k jejímu provedení.

Továrny dodávaly nové typy bez ohledu, jak a zda vyhovují vojenským účelům. Mnohé z nich považovaly za samozřejmé, mít právo na státní dodávky bez ohledu na vhodnost a účelnost. Vlivem těchto poměrů mělo francouzské letectvo před vypuknutím války přes 60 typů a ty ještě s rozličnými motory.

Bylo rozhodnuto, že nejmodernějším materiálem bude vyzbrojena letecká armáda, starším pak pomocné letectvo.

Letecké jednotky byly umístěny a seskupeny podle předpokladů operačního plánu. Letiště jednotek letecké armády a $\frac{1}{3}$ pomocného letectva byla umístěna již vzhledem k budoucímu úkolu a jednotky mobilisovaly na nich. Zbytek pak na zápolních letištích a po mobilisaci se přesunul do nových prostorů. Pro všechny jednotky byla připravena polní letiště, vybavená sklady a dobře maskovaná.

Ve skladech na polních letištích byly pro každou letku zásoby na 30 hodin. To bylo uskutečněno postavením benzinových pump s obsahem asi 25 t civilní společnosti. V leteckých střediscích byly předvídaný automobilní kolony, zesílené cisternami civilních společností pro zásobování skladů na letištích. Letecký materiál, náhradní součástky, zbraně a munice byly dodávány z leteckých středisk. Firmy, jež chtěly dodávat letecký materiál, musily se zavázati k čtyřnásobnému zvýšení výroby bě-

hem 8 dní. Zásobování středisk bylo předvídáno vlaky z ústředních skladů.

Organisace TOPL. provedena společně s Belgií podle nejnovějších zkušeností ve 2 liniích, kromě obvodu Paříže. Hlásná služba byla v bezvadném stavu.

Německo.

Letecké síly:

Při zahájení války měla německá letecká armáda 15 eskader po 10 perutích bitevních a 1 letce zvědné. Každá peruť měla 3 letky o 3 letounech kromě 1 letounu záložního.

Každá eskadra byla stejného typu, a to:

8 eskader (80 perutí) typu 2000 k. s. s	800 letouny	240 letek
6 eskader (60 perutí) typu 3000 k. s. s	600 letouny	180 letek
1 eskadra (10 perutí) typu 6000 k. s. s	100 letouny	30 letek

Celkem . . . 1500 letounů 450 letek

Letecká armáda byla udržována na válečném počtu. Za mobilisace se personál zdvojnásobil. Počítalo se, že letoun vydrží 1000 hodin letu. Letecký průmysl byl s to dodati nejméně $\frac{1}{4}$ počtu ročně. Celková síla všech letounů byla asi 4 mil. k. s. a měla cenu asi čtyř miliard lir.

Tato armáda měla operovati samostatně a jejím úkolem bylo: a) zdolati nepřátelské odpory při letu do nepřátelského území, b) provést účinné útoky na nepřátelské území, zejména proti nepřátelskému národu a jeho morálce.

Vlastnosti německých letounů:

T y p	Dostup (v m)	Únosnost (kg pum)	Dolet (hodin)
2000 k. s.	7000/4800	700/2000	5/9
3000 k. s.	6000/3500	1000/5000	6/8
6000 k. s.	5000/3500	4500/8000	6/9

Výzbroj: 37mm nebo 20mm dělo vpředu i vzadu a 12mm kulomet vespod.

15 zvědných letek po 12 letounech mělo jednomístné stroje (rychlost 300 km, dolet 3 hodiny).

Způsob použití:

Taktickou a nedělitelnou jednotkou byla peruť, jež létala vždy v proudu a v této formaci přijímala též boj. Za boje nesměla manévrovat, nýbrž pod ochranou svých zbraní a sestavy se snažila splnit daný úkol.

Letecká armáda útočila v 8 proudech, každý proud se členil do hloubky na sledy a v každém sledu byl určitý počet perutí. Jednotlivé sledy následovaly za sebou v půlhodinových intervalech.

Byl zaveden jednotný typ pum 50 kg ve 3 druzích: trhací, zápalné a plynové, v poměru 1:3:6. K oslepení děl. PL. mělo býti užito pum dýmových a plynových.

Při bombardování bylo spuštěno za sebou z jednoho letounu vždy 20 pum (1 t), které dopadly za sebou na vzdálenost 15—25 m. Letka bombardovala najednou, takže 60 pum pokrylo současně plochu 200 m širokou a 300—500 m dlouhou ve třech řadách. Celá perut podle toho nesla 2, 4, 6 nebo 8 tun a mohla pokrýti pásmo terénu v šířce 200—300 metrů a v hloubce 3, 6, 9 až 12 km.

Civilní letectvo bylo k dispozici letecké armádě.

OPL. záležela jen v dělostřelectvu PL. a v pasivní obraně.

Část II.

Operační plány.

Francie.

Vzhledem k úmyslu spojenců, vrhnouti nepřitele za Rýn, byla jejich armáda učeněna ve 2 skupiny, přibližně stejně silné a s mohutnou zálohou za středem sestavy. Letecká základna, umístěná v prostoru Stenay-Belfort, vyhovovala úkolu letecké armády: podvázati život nepřitele na levém břehu Rýna, zejména ničením mostů přes tuto řeku. Umístění leteckých jednotek po tajné mobilisaci vysvítá z náčrtu. Večer 15. června byla tato mobilisace dokončena a kromě nepatrné části zpravodajského a bombardovacího letectva měly veškeré letecké síly i OPL. válečný počet.

Ježto ve 2 hodiny v noci na 16. června Německo vyhlásilo radiogramem válku a oznámilo ranní bombardování středisk, rozhodli se spojenci k vzdušné ofenzivní akci. Čtyřmi nočními brigádami s polovičním počtem měly býti hned v noci bombardovány mosty přes Rýn a nádraží, dvěma denním brigádám byl svěřen útok na nádraží Lipsko, Drážďany, Magdeburg a Hannover, 5 stíhacím plukům nařízeno střežení od 6 hodin na čáře Kolín n. R.—Koblenc—Mohuč—Aschaffenburg—Würzburg s úkolem znemožniti nepřátelským leteckým silám vpád do Francie a Belgie. Zároveň byly nařízeny zvědy na Berlín. Veškeré stíhací letectvo bylo dáno k dispozici veliteli TOPL.

Německo.

Německým prvním útokem měly býti zničeny nepřátelské letecké síly ještě ve stadiu mobilisace. K provedení ofenzivy byly učiněny letecké síly v útočné proudy podle náčrtu. Útok byl předvídan na široké frontě, aby obránce byl donucen k rozptýlení svých obranných prostředků, zejména stíhacího letectva, a nevystihl směr hlavního útoku. Jednotlivé sledy útočily za sebou v pravidelných půlhodinových vzdálenostech. Německé velení vidělo v této pravidelnosti tu výhodu, že spolupráce mezi perutmi a jednotlivými sledy nezávisela na jednotkách, nýbrž byla řešena pravidelnou sestavou, trvale stanovenou, takže nebylo zapotřebí improvisací.

Útoky měly býti provedeny všemi prostředky bez ponechání záloh — ovšem bez záložních letounů letek, s odůvodněním, že přílišné zálohy by mohly vésti k neúspěchu, při čemž by pak samy byly zničeny, bez jakéhokoliv užítu. Útoky na pozemní cíle měly nepřitele hned první den donutiti k svedení rozhodné bitvy ve vzduchu. Poněvadž první sledy musily počítati se silným nepřátelským stíhacím letectvem, neměly s sebou pumy, zato byly vybaveny velmi dobře střelivem. Lety ve velkých výš-

kách nutily nepřátelské stíhače k výstupu do značných výšek a v tom také hledána ochrana proti účinku dělostřelectva PL. Po provedení úkolu měly peruti co nejdéle zůstat nad nepřátelským územím, aby dokázaly svou převahu a nutily nepřítel k novým bojům, v nichž by se zcela vyčerpal a utrpěl další ztráty.

Po zničení nepřátelského letectva měly být přerušeny na čáře Belfort — Epinal — Toul — Remeš — Charleville — Givet — Dinant — Namur — St. Troud — Tongres komunikace, aby tím bylo odtrženo předvídané operační pásmo od zápolí a aby byl znemožněn pohyb pozemních vojsk. Nezvítězil tedy úplně původní názor, provádět totiž letecké útoky proti obyvatelstvu a tím je donutit k nátlaku na vlády, aby ukončily válku. Tento zásah byl předvídan jen pro případ, že by dosavadní útoky válku nerozhodly. Plány ničení byly již v míru přesně vypracovány. Ježto se počítalo s únosností 3000 t při jednom letu, bylo předpokládáno, že při průměrné spotřebě 20 t na osadu může být současně bombardováno 150 osad. Spojenecké bombardovací jednotky mohly ovšem provádět útoky na německá města, neboť Německo nemělo stíhacího letectva. Při předpokládaném zničení spojeneckého stíhacího letectva měla však německá letecká armáda takovou převahu, že výsledky vzájemných bombardovacích útoků byly značně příznivější pro německou leteckou armádu. Konečně nebylo nemožné, že se spojenci pro značnou převahu německého letectva těchto útoků zřeknou.

Průběh událostí.

Opatření pro 16. června: ve 24 hodin, po vydání všeobecného mobilizačního rozkazu převzal náčelník hlavního štábu velení nad ozbrojenou brannou mocí německou a vydal nešifrovaný radiotelegrafický rozkaz, jehož znění uvádíme:

„Všem velitelům jednotek letecké armády!

Hodina x je 6 hodin dnešního rána. Jsem přesvědčen, že všichni vykonají přesně svou povinnost a že do západu slunce rozhodne letecká armáda válku.“

Obsah operačního rozkazu, který nabyt uvedeným telegramem platnosti, byl asi tento:

Úmysl: útočit v mase podél celých hranic v postupných sledech. Silným levým křídlem obchvátit Paříž z jihu. Porazit nepřítel, útočit na jeho hlavní komunikační osy a dát mu pocítit ihned úplnou leteckou převahu.

Sestava: viz náčrt.

První sled překročí nařízenou čáru v 6 hod. Osy náletu podle náčrtu.

Úkoly proudů:

I. a II. bombardování některého velkého města severní Francie,

III. a IV. bombardování letišť,

V. a VI. bombardování železnic, ústicích do Paříže,

VII. útok na Paříž a okolí,

VIII. útok na 16 měst v jižní Francii.

První sledy bez pum. Létati v nejvyšších výškách a vyhnouti se místům chráněným OPL.

15 zvědných letek pracuje od 8 hodin v prostoru Remeš—Nancy—Charmes—Chaumont samostatně.

Podle vydaných rozkazů bombardovaly noční brigády francouzské v nočních hodinách na 16. června města na Rýně a zničily mosty v Kolíně a v Koblenzi. Ráno pak denní brigády útočily s úspěchem na Drážďany, Lipsko, Magdeburg a Hannover.

Německé síly odstartovaly v 6 hodin podle operačního plánu a před 7. hodinou dochází k střetnutí předních sledů se stíhacími jednotkami, které byly na střehu. Po značných ztrátách na obou stranách a po vyčerpání stíhačů pokračují všechny proudy v letu. Zadní sledy zjištěné hláskou službou, nutí spojence k zasazení skoro veškerého stíhacího letectva. Hluboko na francouzském území strhne se v 9 hodin letecká bitva se všemi proudy. Do této bitvy zasáhlo také 15 zvědných letek německých, jež útočily na stíhací letouny. Útoky stíhačů v sevřených tvarech, později i jednotlivě na bitevní skupiny německé působí tímto skupinám značné ztráty, leč nejsou s to zabránit dalším sledům v plánovitém bombardování. Po 10. hodině jest bitva rozhodnuta. Stíhací jednotky jsou značně vyčerpány, letouny rozptýleny, takže použití stíhačů ve větších svazcích jest během dne skoro nemožné. Německá letecká armáda si vynutila převahu, takže téměř beze ztrát pokračuje nyní v plnění svého úkolu. Celkové ztráty dne 16. byly asi 650 německých letounů. Spojenci disponovali po bitvě několika málo stíhacími perutmi a několika sty rozptýlených stíhačů.

Během noci na 17. června uspořádaly obě strany znovu letecké svazky a učinily přípravy pro další den. Podle plánu měla letecká armáda ničit komunikace na čáře Belfort—Toul—Remeš—Tongres. Tento útok byl v 5 hodin ráno zahájen opět 8 proudy nově organizovanými, s těžišťem u středních proudů. Bombardováno bylo asi 150 osad a uzlů s nepatrnými ztrátami letounů, neboť nepřátelské stíhací letectvo zasáhlo jen velmi slabě.

Vzhledem k dalšímu bombardování německých měst rozhodl se velitel německé letecké armády k zničení Namuru, Soissonu, Chalonsu a Troyes. Obyvatelstvo těchto měst bylo v dopoledních hodinách letáky vyzváno k vyklizení měst. V 16 hodin byla pak hrozba uskutečněna a na každé město bylo shozeno asi 500 tun pum. Tím se skončily akce dne a letecká armáda se připravovala pro den 18. června, kdy měla rušit soustředování spojeneckých vojsk.

Dalším průběhem operací se autor již nezabývá. V doslovu upozorňuje, že veškerá data o organizaci, výkonnosti a pod. neodpovídají skutečnosti a jsou dílem představy, na níž by osvětlil dvě různá pojetí války a jako následek toho dvě rozdílné organizace národního letectva.

★

A nyní několik slov k názorům v uvedeném článku. Položme si nejprve otázku, zda ličená vzdušná válka je vůbec pravděpodobná, či je pouhou utopií. Vývoj techniky posledních několika desetiletí nás často přesvědčil, že mnohé zdánlivé utopie se staly skutečností.

Vezmeme-li v úvahu pouze vývoj světové války, její trvání a prostředky, již to dává obraz o tom, jak všechny dohady byly její nesmírností překonány. Nebylo prostě lidské fantasie, která by byla mohla přibližně nastínit její hrozný rozsah a průběh.

V jejím průběhu se vyvinuly čtyři nové válečné zbraně, z nichž každá o sobě mohla při velkorysém a odvážném použití přivést nový spád boje a snad i rozhodnutí války vůbec. Byly to ponorky, plyn, tanky a letectvo.

Na počátku použití všech uvedených prostředků vidíme nejprve nedůvěru a odmítání, pak váhavé pokusy o jich použití. A když se ukázalo, že každý ze jmenovaných prostředků je výbornou zbraní, teprve tehdy nastává pozvolné jeho zasazování a zesilování, ovšem tak, že nepříteli byla dána možnost, aby se s ním aspoň v malém měřítku nejprve obeznámil a pak měl dostatek času učiniti účinná opatření proti němu. Válka se protáhla na celá 4 léta a vyčerpala síly obou stran. Proto by snad bylo lze i souhlasiti s názory gen. Douheta, pokud se týkají účinnosti dosavadních metod a poměru ofensivních prostředků pozemních armád k defensivním. Zkušenosti ze světové války učí, že jen ofensiva vedená se značnou převahou prostředků má naději na úspěch. Vyplyvá to prostě z mohutnosti palebných prostředků, která vývojem techniky v budoucnu se bude ještě stupňovati. Kromě toho strategická a operativní pohyblivost stoupla vývojem dopravních prostředků do té míry, že obránce je s to manévrovati svými zálohami na nejširších frontách a může tak účinně lokalisovati eventuální úspěch nepřátelské ofensivy, a konečně i překvapení, jakožto důležitá složka úspěchu, se stává čím dále vzácnější. Je proto samozřejmé, že se po všech těchto zkušenostech najde stát anebo státy, které ve snaze dosáhnouti rychlého vítězství použijí nového prostředku k manévru, zejména budou-li si vědomy, že tím protivníka překvapí a najdou jej nepřipraveného. Takovým účinným prostředkem k oživení manévru může býti letectvo a chemická válka. Zákaz letecké a chemické války na odzbrojovacích konferencích nezda se po všech dosavadních zkušenostech dosti účinným a není zárukou, že bude vždy a všemi respektován.

Naskýtá se otázka, zda lze uskutečnit leteckou armádu, která by svou mohutností mohla vtisknouti válce nový charakter a přispěti tím k rozhodujícímu vítězství. Pochyby nejsou odůvodněny, poněvadž technicky je to proveditelné, záleží jen na politické a hospodářské situaci, které by umožnily postaviti tak silné letectvo.

Ve všeobecných úvahách o pojetí letecké války jsou její úkoly celkem správně určeny. Fantasie autorova účelně a vhodně zasazuje maximum prostředků letecké armády hned při zahájení války, neboť tato armáda má význam jen tehdy, byla-li zasazena okamžitě a překvapujícím způsobem. Nepodaří-li se jí hned s počátku zajistiti si úspěch, dokud pozemní válečné síly nepříteli nejsou organisovány, klesá v dalším průběhu války její význam stále více. Proto letecká armáda nemůže mobilisovati po způsobu pozemních vojsk teprve po vyhlášení války.

Letecká armáda je pro své vlastnosti určena k tomu, aby především působila proti nepřátelskému národu a jeho morálce, jež jsou v moderním pojetí války jejím hlavním zdrojem. Hodí se k tomu jako žádná jiná zbraň. Aby však tyto složky byly na tolik otřeseny, že by nebyly schopny dalšího boje, je nutno zasaditi úměrné prostředky a těch, zdá se, bude zapotřebí velice mnoho. Ovšem s tohoto hlediska nebylo by účelné rozptylovati bitevní a zvláště bombardovací letecké síly na pomocné letectvo pro pozemní armádu a na vlastní leteckou armádu. Byl by to hrubý poklesek proti zásadě o soustředění prostředků. Použití bombar-

dovacího letectva v rámci pozemních vojsk zdá se jen zřídka racionální, neboť jeho cíle, většinou podružnějšího významu, jsou zpravidla příliš rozptýlené a těžko zranitelné. Bombardovací letectvo, rozdělené u pozemních armád, přineslo by, jestliže by bylo soustředěno pro akce proti nepřátelskému zápolí, mnohem více užítu. Proto by se jevílo výhodnějším přidělení pozemním armádám pouze letectvo zpravodajské a k jeho zajištění jen část letectva stíhacího. Pro eventuální bojové úkoly bitevní nebo bombardovací v rámci pozemního boje může letecká armáda případ od případu přidělit pak určitou část svého bojového letectva.

Naproti tomu nelze však souhlasit s některými názory na provádění letecké války, jak ji autor popisuje. Je to optimismus, jestliže autor očekává, že 1500 německých velkoletounů rozvrátí během 1—2 dní morálku francouzského národa a způsobí tolik škody, že Francie nebude již schopna dalšího odporu. Námitky možno zde vyjádřit matematicky.

Německé letectvo při jednom náletu (1500 letounů) bylo podle jeho vyličení s to nésti asi 3000 t pum. Pumy byly trhací, zápalné a plynové v poměru 1:3:6. Poměr váhy obsahu pumy k její celkové váze bývá asi 60%. Tím se redukuje celkový náklad pum 3.000 t letecké armády na 180 t trhavin, 540 t zápalných látek, 1.080 t plynu (yperitu), tedy celkem na 1.800 t.

Pro letecké útoky na větší plochy se počítá, že k účinnému zamoření 1 km² je zapotřebí za příznivých povětrnostních podmínek nejméně 10 t plynu, jinak potřeba plynu značně stoupne.

Podle některých pramenů je dokonce zapotřebí na 1 km² k dosažení smrtící koncentrace až 20 t plynu. Zdá se však, že 10 t postačí, poněvadž není nutné, aby při zamoření velkých ploch byla všechna místa stejně zamořena. Při jednom náletu všech letounů může tedy být zamořena plocha asi 100 km². Kromě toho mohlo by být založeno asi 6000 požárů (počítáme-li, že by 1/3 zápalných pum zasáhla zápalné objekty). Účinek trhacích pum nebereme v úvahu pro jejich malý počet.

Při tomto výpočtu nutno se zmínit o tom, že se jednotné 50 kg pumy nezdaří právě nejvhodnějšími. Jako trhací a plynové jsou snad příliš malé (nejméně 100 kg) a jako zápalné snad zase poněkud velké (stačí 20 kg).

Německá letecká armáda bombardovala v prvních dvou dnech Paříž, francouzská letiště a 150 osad (komunikačních uzlů). Můžeme počítati, že vnitřní Paříž má asi 100 km² (vnitřní Praha asi 30 km², Velká Praha více než 100 km²). Počet letišť francouzského letectva podle jeho počtu lze odhadnouti nejméně na 150, z toho předpokládejme, že je jich pouze 1/3 známa, tedy 50. Při ploše 1/2 km² na jedno letiště je to 25 km². 150 osad po 5 km² je 750 km². Tedy celkem 900 km². K účinnému zamoření 900 km² je třeba 9000 t plynu, t. j. 9 náletů všech 1500 letounů. Ale autor sám tvrdí, že počet německé letecké armády ztrátami klesl již první den na 800 letounů, tedy skoro na polovinu. Zálohy (450 letounů), které armáda má, jsou eliminovány tím, že asi 25% letounů po delším letu vyžaduje oprav a proto nejsou hned k dispozici.

Lze mít za to, že by celá letecká armáda neudělala za 24 hodin více než 1 nálet na tak vzdálený cíl, jako je Paříž anebo některé město v jižní Francii. Dva, někdy až tři nálety za touž dobu by byly možné jen na cíle, umístěné poblíže hranic. Kromě toho ani paušální použití plynu na všechny cíle nezdá se dosti vhodné. Bude zajisté zapotřebí prováděti ni-

čení trhácími pumami ve větším rozsahu, hlavně na komunikacích a v průmyslových střediscích, a tím stoupne několikanásobně počet pum a tím i počet náletů.

Také ničení leteckých základen bude narážeti na veliké obtíže. Předně značná část letišť nebude ihned známa. Kromě toho ani letiště známá na mapě nebudou asi všechna nalezena v terénu, zejména vystríhá-li se protivník všech nápadných staveb, upustí-li od stavby stanů a bude-li letouny rozptýlené po obvodu letiště dobře maskovati. Dále může i častá změna letišť útočníka svěsti k bombardování ploch nepoužívaných.

Uvedené okolnosti mohou vésti k tomu, že již boj proti nepřátelským letišťům bude vyžadovati více sil, než bylo autorem předvídáno.

Z této úvahy je tedy zřejmé, že současné napadení tolika cílů hned v prvních dvou dnech, jak udává autor, není dosti účelné, neboť prostředky by byly zcela rozptýleny a nedosáhly by nikde žádoucího účinku.

A u národa s tak silnou morálkou a odolností jistě by se toho sotva dosáhlo v tak krátké době, kdyby nálety nebyly provázeny též náležitým účinkem fyzickým a materiálním. Proto se zdá výhodnější, aby první den podnikla hromadný útok na známá letiště jen část letecké armády a většina aby útočila na Paříž. Tu možno opravdu očekávati, že by, když jen $\frac{1}{4}$ Paříže bude účinně zamořena, ostatní $\frac{3}{4}$ obyvatelstva ve městě nevydržely. Tyto nálety by se mohly opakovati druhý den. Třetí den by bylo již žádoucí, aby letectvo bombardovalo železnice a silnice vedoucí do nástupového prostoru a tak rozvrátilo nástup pozemních sil.

Ovšem toto ničení by musilo býti prováděno po delší dobu, aby obnova zničených komunikací nebyla možná. Teprve pak by došlo na zápolní zdroje, a to na přístavy, dále na železnice, spojující Francii s neutrálními státy, pak na průmyslová střediska, aby tak zásobování země a celá výroba byly podvázány.

Avšak i potom, kdyby se všechny tyto akce zdařily, sotva by se mohlo mluvíti o zlomení morálky Francie a její schopnosti k odporu, neřku-li aby se toho dosáhlo za 1 neb 2 dni 1500 velkoletouny.

Jistě se najde převážná většina těch, kdož se oprávněně budou tázati, zda by jednostranná akce letectva vedla k úplnému vítězství. Vysvětliti to lze ovšem tím, že autor článku probírá činnost letecké armády za prvních dvou dní hned po vyhlášení války, kdy ani francouzské pozemní síly, ani německé armády ještě nezahájily svůj nástup, v kterémžto údobí by zpravodajské letectvo proto mělo poměrně malé pole činnosti.

Lze míti za to, že by ani autor nenechal pozemní německé armády bez zpravodajského letectva, aby včas připravovalo a usnadňovalo jejich střetnutí s nepřítelem, čímž by se uskutečnila kombinace prostředků leteckých s pozemními.

Podle všech zkušeností je vítězem ten, kdo pevnou nohou vkročí na nepřátelské území a je obsadí. Ještě žádné dělostřelectvo nevyhrálo bitvu, i když bojiště proměnilo v hromadu ssutin a zbavilo je nepřátelského odporu. Musil tu býti pěšák, aby zničené území obsadil a stal se tak jeho pánem. Dělostřelectvo mu k tomu pouze dopomohlo.

Podobně je tomu s leteckou armádou. I ta může jen připraviti výhodné podmínky pozemní armádě, která však musí ovládnouti nepřátelskou zemi. A je sotva možné, že by se letectvu podařilo zničit nepřítele tak dokonale, aby pozemní vojska mohla bez boje obsaditi nepřátelské území. Leteckou armádou nepadá proto armáda pozemní, nýbrž v ní

vzniká pozemní armádě sestra, která jí vydatně pomůže a usnadní její úkol. Obě armády, i když operují samostatně, musí být vedeny za společným cílem, aby se jejich úsilí netříštilo a jejich úkoly byly ve vzájemném vztahu přesně vymezeny. Po této stránce se jeví letecká armáda jako ideální a racionální prostředek manévru, zvyšující jeho kombinace i možnosti a umožňující také rychlý spád ofensivních operací.

Nutno si uvědomiti, že účinnost letecké války proti různým státům může být značně rozdílná. Lehko zranitelný je stát převážně průmyslový, stát malé rozlohy, se snadno dosažitelnými středisky, nevhodnou komunikační sítí (Italie) a s nejistou morálkou a odolností obyvatelstva.

Obtížnější bude již vedení letecké války proti průmyslovým státům s velikou rozlohou a mnohonásobnou i hustou komunikační sítí (Francie, Německo).

Málo účinná by však byla proti agrárnímu státu, jako je Rusko, s jeho ohromnou plochou, kde by útočník vyčerpal své síly, aniž by dosáhl značnějšího úspěchu.

Pokud se dále týká obsahu článku, narážíme ještě na některé věci, s kterými nelze souhlasiti. Je to především fakt, že německá letecká armáda nemá prostředků k získání zpráv. Má sice 15 zvědných letek, ale ty jsou vybaveny jednomístnými stíhacími stroji s doletem 3 h, takže zpravodajským úkolům dobře nevyhovují. Také jim nikdy není dáván úkol zpravodajský, nýbrž výhradně úkol útočiti na nepřátelské stíhače.*)

Způsob získávání převahy ve vzduchu bojem velkoletounů s nepřátelskými stíhacími letouny není úsporný. Bylo by mnohem účelnější, aby místo sestřelených 700 velkoletounů byl sestřelen týž počet menších a jistě o polovinu lacinějších trojmístných ochranných letounů, které by tvořily jakýsi předvoj bombardovacích skupin, razily jim až po určitou čáru cestu a chránily je před ztrátami.

Těchto ochranných letounů by kromě úkolu získání letecké převahy po eventuálním zničení neb ochromení nepřátelského stíhacího letectva mohlo být vhodně použito k úkolům bitevním a bombardovacím na blízké cíle, nebo později k těsné součinnosti s vojsky pozemními.

Ztrnulý mechanismus německých náletů, kde proudy zachovávají stále touž cestu a jednotlivé sledy proudů následují za sebou v pravidelných půlhodinových intervalech, znemožňuje důležitý moment překvapení a dává protivníkovi možnost organisovati účelnou obranu.

Zcela nepochopitelná je autorova zásada, aby německé letouny co nejdéle setrvaly (až do vyčerpání pohonných hmot) nad nepřátelským územím, aby tam dokazovaly svou nadvládu ve vzduchu. Každá hodina, strávená zbytečně nad nepřátelským územím, je ztrátou. Čím déle létá letoun nad nepřítelem, tím více je ohrožen jeho útoky a účinky jeho palby. Z toho pak vyplývají větší ztráty, větší pravděpodobnost defektů, únava personálu, větší opotřebování strojů, značnější spotřeba pohon-

*) Poznámka redakce. Vysvětliti to lze ovšem tím, že autor článku probírá činnost letecké armády za prvních dvou dnů hned po vyhlášení války, kdy ani franc. pozemní síly ani německé armády ještě nezahájily svůj nástup, v kterémžto údobí by zpravodajské letectvo proto mělo poměrně malé pole činnosti. Lze mít za to, že by ani autor nenechal pozemní německé armády bez zpravodajského letectva, aby včas připravovalo a usnadňovalo jejich střetnutí s nepřítelem, čímž by se uskutečnila kombinace prostředků leteckých s pozemními.